

Eben-haëzer in Latakko.

<https://hdl.handle.net/1874/355377>

BARMEN, 31 October 1831.

Eben-haëzer in Latakko.

Het is eene bekende gebeurtenis dat Samuel, na eene groote en gedenkwaardige overwinning van het volk Gods over hunne vijanden, eenen steen oprigte, tusschen *Mispa* en *Sen*, welken hij EBEN-HAËZER of STEEN DER HULPE noemde, en zeide: « tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen.» 1 Sam. VII: 12. Zoo lang die steen in de velden van *Mispa* stond, en zoo menigmaal zijn naam aan de reizigers naar *Sion* gemeld werd, predikte deze steen, (want ook de steenen roepen, waar de mensch zijnes ondanks, zwijgt,) als het ware met luider stemme, dat de Heere vriendelijk is en gaarne helpt. Hoe

1 *

vrolijk kan dan de vermoeide wandelaar zijne reis voortzetten, en de belangen zijns volks, zoo wel als die zijner eigene ziel, den Koning en Herder van zijn volk, aanbevelen, en zich be-moedigen met de gedachte: heeft de Heer tot hiertoe geholpen, Hij zal het verder maken.

Zulke gedenksteen en hebben nog steeds hunne nuttigheid op onze reis naar het hemelsche Jeruzalem, dat boven is, en ik zoude ieder pelgrin aanraden, hoezeer ook de weg met kruisen bezet is, ook de gedenksteen niet te vergeten; bij het einde van een jaar, bij onze geboortefeesten, bij gelegenheid eener herstelling uit krankheid en dergelijke uitreddingen als bewijzen der Goddelijke hulp, dezelve niet uit het oog te verliezen, alsmede de bezwaren die ons treffen; waarvan David getuigt: Psalm LXXVII: 10, 11, als ook vs. 6 en 12, hetwelk met voordeel zoude geschieden. Daarbij behooren wij ook de vreugde Sions niet te vergeten, als het Hervormingsfeest den 31 October daar is, op dat men uit de toenmalige ondervinding der Goddelijke hulp aan zijne Kerk bewezen, bij vernieuwing een goed toeverzigt behoudt, dat de poorten der hel, dezelve niet zullen overweldigen.

Deze Eben-haëzers zijn inzonderheid noodig voor eenen Zendeling, alsmede voor alle Bestuurders der Genootschappen, die met menigerlei bezwaren en teleurstellingen te worstelen

hebben. Dan, geloofst zij God! dezelve ontbreken hun ook niet.

Voor de missie in *Zuid-Afrika*, *Latakko* niet alleen, maar ook voor alle Zendelingsondernemingen in het algemeen, rigt de Zending *MORFAT* een zoodanige gedenksteen op, bij gelegenheid van een Zending-feest in de *Kaapstad*, in December 1850, bij hetwelk hij berigt geeft, hoedanig hem de Heer onder de Boschjesmannen gezegend heeft.

Sedert veertien jaren was hij reeds aan deze zware, doch zalige arbeid als Zending werkzaam geweest. Zeven jaren had hij zich bij uitsluiting toegelegd op het aanleeren van hunne barbaarsche taal, en gedurende de drie laatste jaren, had hij in dezelve gepredikt.

Hij begint zijne rede met de beschuldiging van de vijanden des Evangelies te wederleggen, welke zeggen, dat de Zendingen zich eeniglijk bezig houden met de Heidenen psalmen te leeren zingen. « Ik beroep mij op daadzaken, » zegt hij, « die ten bewijze kunnen verstrekken, dat door de Zendingen veel meer, dan dit, verrigt word: zij hebben van halve duivels, menschen gemaakt. Ik spreek uit ondervinding, en beroep mij op *Latakko*, alwaar de wilden, die voor eenige jaren nog den dieren gelijk waren, nu reeds tot eene Christen-gemeente verzameld zijn. Ik wijs u op onze Zending-kerk, welke ge-

vrolijk kan dan de vermoede wandelaar zijne reis voortzetten, en de belangen zijns volks, zoo wel als die zijner eigene ziel, den Koning en Herder van zijn volk, aanbevelen, en zich be-
moedigen met de gedachte: heeft de Heer tot hiertoe geholpen, Hij zal het verder maken.

Zulke gedenksteenen hebben nog steeds hunne nuttigheid op onze reis naar het hemelsche Jeruzalem, dat boven is, en ik zoude ieder pelgrim aanraden, hoezeer ook de weg met kruisen bezet is, ook de gedenksteenen niet te vergeten; bij het einde van een jaar, bij onze geboortefeesten, bij gelegenheid eener herstelling uit krankheid en dergelijke uitreddingen als bewijzen der Goddelijke hulp, dezelve niet uit het oog te verliezen, alsmede de bezwaren die ons treffen; waarvan David getuigt: Psalm LXXVII: 10, 11, als ook vs. 6 en 12, hetwelk met voordeel zoude geschieden. Daarbij behooren wij ook de vreugde Sions niet te vergeten, als het Hervormingsfeest den 31 October daar is, op dat men uit de toenmalige ondervinding der Goddelijke hulp aan zijne Kerk bewezen, bij vernieuwing een goed toeverzigt behoudt, dat de poorten der hel, dezelve niet zullen overweldigen.

Deze Eben-haëzers zijn inzonderheid noodig voor eenen Zendeling, alsmede voor alle Bestuurders der Genootschappen, die met menigerlei bezwaren en teleurstellingen te worstelen

hebben. Dan, geloofst zij God! dezelve ontbreken hun ook niet.

Voor de missie in *Zuid-Afrika*, *Latakko* niet alleen, maar ook voor alle Zendelingsondernemingen in het algemeen, rigt de Zending MOPFAT een zoodanige gedenksteen op, bij gelegenheid van een Zendelings-feest in de *Kaapstad*, in December 1830, bij hetwelk hij berigt geeft, hoedanig hem de Heer onder de Boschjesmannen gezegend heeft.

Sedert veertien jaren was hij reeds aan deze zware, doch zalige arbeid als Zending werkzaam geweest. Zeven jaren had hij zich bij uitsluiting toegelegd op het aanleeren van hunne barbaarsche taal, en gedurende de drie laatste jaren, had hij in dezelve gepredikt.

Hij begint zijne rede met de beschuldiging van de vijanden des Evangelies te wederleggen, welke zeggen, dat de Zendingen zich eeniglijk bezig houden met de Heidenen psalmen te leeren zingen. « Ik beroep mij op daadzaken, » zegt hij, « die ten bewijze kunnen verstreken, dat door de Zendingen veel meer, dan dit, verrigt word: zij hebben van halve duivels, menschen gemaakt. Ik spreek uit ondervinding, en beroep mij op *Latakko*, alwaar de wilden, die voor eenige jaren nog den dieren gelijk waren, nu reeds tot eene Christen-gemeente verzameld zijn. Ik wijs u op onze Zending-kerk, welke ge-

heel vervuld word van voormalige Heidenen, welke met zulk eene ingespannen aandacht toehooren, als men in andere landen bezwaarlijk vinden zou; waaruit derhalve duidelijk blijkt, welk eene verandering er bij hen is te weeg gebragt." Voorts breidt hij dit nog verder uit, door daadzaken aantonende, hoe de Heidenen waren, alvorens hun het Evangelie door de Zendingen werd verkondigd.

« De Boschjesmannen wisten, zegt hij, « niets van eene toekomstige wereld: alle genoegens en eer van deze wereld, namen een einde in vernietiging, bij hunnen dood; de geest verlaat het ligchaam en keert tot niets weder. Wanneer een arme sterft zoo werpt men zijn lijk in het Bosch, en hij word den roofvogelen tot spijs. De rijke daarentegen word met vele plegtigheden ter aarde besteld, en men beweent alsdan in lijkgezangen, het eeuwig verlies van de afscheidene, en keert van het graf terug, zonder eenige straal van hoop op onsterfelijkheid. Het gevolg van deze bejammerenswaardige onkunde is, dat zij zich aan allerlei ondeugden overgeven, en met dezelfde ongevoeligheid hunnen spiets in het hart huns evenmenschen stooten, als in dat hunner honden. Die als trekvogel door hun land reist, mag wonderveel van hunne goedhartigheid, menschlievendheid, enz. roemen; maar geheel anders moet hij oordeelen, die hen

half zoo goed kent als wij. Daar ziet men de man onder de schaduw eens booms uitgestrekt liggen, terwijl de vrouw het land moet bewerken, en hij haar even als eene slavin, op eene tijrannike wijs behandelt. Daar vindt men eene moeder, welke tweelingen gebaard heeft, met de grootste ongevoeligheid, het eene kind, hetwelk pas het levenslicht aanschouwde, laten ombrengen; is het een zoon en eene dochter, zoo word de laatste, en zijn het twee van hetzelfde geslacht, zoo word de zwakste gedood. Daar ziet men het geheele volk bij aanboudende droogte, tot eenen man gaan, welken zij «**REGENMAKER**» noemen, op dat hij hun de vengsters des hemels onsluite, en den regen gebiede.

Tot zulk een arm, verblind en bijgeloovig volk kwamen nu de Zendelingen, om hun het Evangelie te verkondigen; en wilt gij den inhoud onzer prediking weten? Wij leerden hun, was het antwoord van **MOFFAT**, «dat zij menschen, gevallen, zondige menschen zijn; wij maakten hun bekend met het Goddelijke Wezen, tegen wien zij zondigden, en met de leere der toekomst; een leven na dit leven! — Zij werden doordrongen van deze nieuwe waarheid, en het was hun, als stond de Regter voor hunne oogen, om, van den hemel komende, de graven te openen; de dooden op te wekken, en voor zijn

oordeel te stellen. Daarbij verkondigden wij hun ook de troostvolle leer des Evangeliums.

Maar aan ons leeraarambt waren vele beproevingen van ons geloof gepaard. Menigmaal ontzong ons den moed, als wij ons door duizenden bedreigd zagen, die ons te vuur en te zwaard zochten te vervolgen en uit hun land te verdrijven; de eene wolk van donkerheid verving de andere; en rondom ons hoorden wij spotredenen en lasteringen van een geweten- en toemeloos volk. Mijn medebroeder en ik hieven dikwerf onze klagten ten hemel op, om versterking van ons geloof, opdat wij het toch op onzen post mogten kunnen uithouden, en niet moede worden in eenen arbeid, die voor als nog vergeefs scheen te zijn, volgens Jes. XLIX: 4. Maar wij wilden volstandig blijven, ook dan al werd de uitwendige onderstand teruggehouden, en deze natie niet verlaten. Onderwijl oefenden wij ons in hunne taal, en zettenden eenige stukken uit den Bijbel daarin over, vervaardigden eenen Catechismus en Liederen, en als ons oog vermoeid was van opwaarts te zien bij het aanhoudend gebed, ziet! toen kwam de zegen van boven, ging van huis tot huis, van hart tot hart, en verspreide zich, zoo dat het gansche oord in korten tijd van lof en dank en aanbidding overvloeide.

Dat was een tijd! — Ik zal dezelve nimmer

vergeten. Waarlijk een tijd van verkwikking van den Heer. Menigeen nam de waarheid aan, en er werd eene gemeente verzameld. Ook leerden wij hen lezen en schrijven, maar vooral hunnen wandel ten hemel te rigten, zoodat zij den Koning der verschrikking gemoedigd in de oogen konden zien.

Ik wenschte dat gij het met eigene oogen kondt aanschouwen, welk eene aanmerkelijke verandering bij hen heeft plaats gehad; hoe de ruwe Boschjesman, die te voren met een' verwilderden blik in onze verzameling tradt, zich thans aandachtig en bedaard nederzet, om met blijdschap, de boodschap des vredes en der zaligheid te hooren, en welk eenen invloed het heeft, wanneer zij dezelve geloovig mogen omhelzen.

Aan de sterfbedden ontwaard men het aanmerkelijk onderscheid tusschen geloovigen en ongeloovigen. Voor de laatsten is het eene verschrikkelijke gedachte, welke zij wenschen uit hunne ziel te verbannen. Maar geheel anders is het met dezulken, die de kragt der toekomende eeuwen gesmaakt hebben. Kortelings zagen wij er nog eenigen sterven, die zich zalig gevoelden in de hoop, en aan den rand des grafs hunne aanverwanten hiermede troosteden, en betuigden dat zij niet als redenlooze dieren sterven, maar eeuwig leven zouden."

Lieve Vrienden! is zulk eenen terugblik op

de ervaring gegrond niet troostrijk; eene hulp die van God komt, die, (al schijnt dezelve te toeven), wanneer men dezelve geloovig verbeidt, zijnen zegen niet terug houdt, maar te zijner tijd den wasdom geeft. Van deze hoogte beschouwde MOFFAT het verledene en toekomstende; door deze vrolijke hoop en blijde verwachting op de toekomst ondersteund, keerde hij van de *Kaapstad* naar zijn geliefd *Latakko* terug.

« Wij hebben, » zegt hij, « eenen uitgebreiden werkkring. Honderden wonen in ons gebied, en duizenden in onze omstreken. Onze natie wordt door vele vreemde Afrikanen bezocht; hetgeen zij bij ons zien en hooren, de minzame ontvangst welke zij bij ons aantreffen, dit alles wekt vertrouwen, en baant voor de verkondigers des kruisses den verderen ingang. Thans leeren zij het voorregt inzien, dat wij onder hun zijn komen wonen, en bidden ons dat wij hun toch niet verlaten mogen; en daar wij, wanneer zij door andere horden van wilden overvallen en verdreven werden, op onze posten getrouw bleven, te midden van krijg en bloedstorting, zoo zagen zij ons als de eigenaars des lands aan. Waar wij ook henen reisden, werden wij als Vrienden behandeld, en de inboorlingen, ofschoon nog onbekeerd, vertrouwden ons hunne have en goederen, ja zelfs hun leven stelden zij in onze hand, zoodat onze

namen zelfs andere reizenden ten vrijgeleide verstrekten.

Het bezoeken onzer kerken is mede zeer opwekkend, daar men hen uit vergelegene streken ziet komen, om het woord Gods te hooren. Ik pleeg in de laatste tijd des morgens voor zonnen-opgang uit te rijden om eenige dorpen, drie à vier uren van ons verwijderd, te bezoeken. Op dezen weg kwam mij menigmaal eene geheele menigte te gemoet, om aan de godsdienst deel te nemen, onder anderen eene moeder met hare kinderen en dienstboden, welke mede reeds vóór zonnen-opgang van huis gegaan waren.

Om echter den zegen dezer missie in deszelfs geheelen omvang te beschouwen, moeten wij onze blikken verder over de grenzen uitstrekken. Wij moeten de verwijderde volksstammen hooren roepen: « Komt over en helpt ons. » Aanschouwt het licht dat aldaar afstraalt van de bergen, om ons, donkere dalen te verlichten. De Buralongen verlangen Zendelingen. Gebekko, Koning van de Wankitsen, hetwelk een uitgebreid gebied is, heeft reeds dikwijls Zendelingen onder zijn volk begeerd. Ja, nog meer: onder de stam der Moselkakas, welke honderd mijlen ten oosten van ons verwijderd is, klonk de mare van *Latakko*. Het scheen als of hunnen Koning, gelijk de voormalige wijzen, eene ster verschenen was. In allerijl zond hij twee van

zijne aanzienlijksten met hun gevolg, om te vernemen, welk soort van wezens wij waren. Zij kwamen om onze levenswijze te zien, en wonden regelmatig onze godsdienstoefeningen bij; terwijl zij zich verheugden over onze liefdevolle deelneming. Toen zij de terugreis zouden aanvaarden, vernamen zij dat er op hunnen weg, eenige stammen waren, welke hun naar het leven stonden, waarom zij mij dringend baden, hun naar hunne woonplaats ten leidsman te verstrekken. Ik bewilligde in hun verzoek, en deze reis is de belangrijkste, welke ik immer gedaan heb.

Toen ik tot de Buharusen genaderd was, kwam ons een opperhoofd met een groot gevolg te gemoet; met dezelfde vriendelijkheid werden wij door de Moselkakas ontvangen; zij wisten niet hoe zij mij hunne liefde en achting bewijzen zouden. Aan iederen oord waar ik overnachtte, schonken zij mij een os, om te kunnen slagten. Hoe meer wij de woonplaats des Konings naderden, des te sterker bewijzen ontving ik van zijn verlangen, om mij eerlang bij hem te zien. Toen wij de hoofdstad, (of wel het dorp), genaderd waren, bestegen wij onze paarden, en zonden onze goederen vooruit. Wij kwamen in eene uitgestrekte vlakte, alwaar omtrent zes duizend stuks vee weide, en vonden aldaar vierhonderd krijgslieden, in een' halven kring staan.

Zoodra wij van onze paarden stegen, kwamen er, op een gegeven teeken, nog drie honderd mannen te voorschijn, en voegden zich bij de vorigen. Toen hieven zij gezamenlijk een krijgslied aan, waarop een driemaal herhaald Hurrah volgde, waarna weder alles stil was. Toen trad MOSELKAKA zelf naar ons toe, drukte ons de hand, verwelkomde ons vriendelijk en liet ons eenige ververschingen toedienen. Gedurende den tijd van mijn verblijf aldaar, had ik dikwijls gelegenheid mij met hem te onderhouden, en daarbij zijne hartelijke vriendschap te genieten.

Hij zeide dat hij zich niet dankbaar genoeg kon betoonen voor de liefde, welke zijne lieden bij ons genooten hadden. Bij een dezer ontmoetingen sprak hij mij, op de volgende wijze aan: « mijn Vriend! mijn hart bemind u; gij, ofschoon een vreemde, hebt mij lief gehad, gij hebt mij verkwikt, gij waart mijn schild in gevaren, gij hebt mij op uwe armen genomen en gezegend.” Ik viel hem in de rede, en vroeg wanneer ik zulks gedaan had; daarop wees hij mij op de twee hoofdlieden, welke hij tot mij gezonden had, en zeide: « dit zijn brave mannen onder mijne hoofdlieden, daarom ik hen tot u gezonden heb. Zij zijn mijne oogen, mijne ooren en mijnen mond, daarom wat gij hun gedaan hebt, dat hebt gij aan mij gedaan.” Hij leide zijne hand op de borst, en betuigde met eene diep

geroerde ziel: « heden is mijn hart, witter dan melk, » (dat is: zeer verheugd.)

Hij heeft mij een dag reizens vergezeld op mijnen terugtogt, en verliet mij met zegenwenschen. De laatste woorden welke hij tot mij sprak, waren: « Kom spoedig weder en breng ons Zendelingen, zoo als in *Latakko*. Ik verlang ook zulke dingen te hooren als onder u zijn. »

Wij kunnen onzen vrienden melden, dat reeds twee Zendelingen, met name LEMN en ROLLAND, zich gereed maken, om zich binnen korten tijd bij dezen beminnelijken Koning neder te zetten.

« Mijne Vrienden, » dus gaat de Zending voort, « zulke daadzaken vorderen onze dankzegging, en geven ons nieuwe stof tot hopen, dat de tijd der genade voor *Afrika* aangebroken is. Gaan wij naar de Binnenlanden tot de Kaffers; van alle zijden stralen ons blinkende uitzigten te gemoet. De grenzen van het Godsrijk breiden zich dagelijks uit, en *Ethiopië* strekt zijne handen uit naar den Heer. Bij mijn laatste bezoek in het Kafferland stond ik op eene hoogte, en mijne oogen wendden zich naar de plaats. alwaar VAN DER KEMP, zijne eerste tent opsloeg. Hoe liefelijk heeft zich alles veranderd! In vergelijking van vroegere dagen, bloeit thans de woestijn als eene roos. Zijn

geloof aanschouwde *toen* van verre, wat wij *thans* genieten.

Aan het graf van Broeder WILLIAMS stond ik met een onbeschrijfelijk gevoel; ik dacht aan de scharen welke hem dadelijk waren toegeloeid; aan de onderscheidene genootschappen om zijn groot werk voort te zetten, en deszelfs zegenrijke bemoeijingen te helpen bevorderen."

Nu, lieve Vrienden! hoe bevalt u dezen Eben-Haëzer? Is het niet een getrouwe en genadige Heer, die het verbeiden van hulp, boven bidden en denken, beloond? Ja Hij heeft geholpen, en zal verder helpen; — welgelukzalig allen die op Hem betrouwen.

« Heère! uwe goedertierenheid zij over ons, zoo als wij op u hopen!

A. 2430790

Te bekomen bij M. WIJT & ZONEN, à 10 cents.

Alsmede:

1. Levensgeschiedenis van Peter Lohbeck, tweede druk, naar het Hoogduitsch,	15 Ct.
2. De Welbestede Stuiver, of de Bijbels der arme Negers, tweede druk; naar het Engelsch.	10 "
5. De Wever uit Welsh, tweede druk; naar het Engelsch.	07½ "
4. De kleine bewoner van het Auvergnésche gebergte; naar het Engelsch.	10 "
5. Arme Sara; of de Indiaansche Vrouw, tweede druk, naar het Engelsch.	07½ "
6. De Jonge Hutbewoonster, derde druk; naar het Engelsch.	22½ "
7. Buitengewone Opwekking onder de kinderen in Elberfeld, tweede druk.	05 "
8. De Iersche Boer, naar het Engelsch.	10 "
9. Elizabeth Cunningham; eene ware Geschiedenis, tweede druk.	20 "
10. Geschiedenis van John Robins, de Matroos.	10 "
11. Uitbreiding van de Parabel der vijf wijze en vijf dwaze Maagden.	10 "
12. Het leven van Kolonel Jacob Gardiner.	17½ "
15. De Stroopers Dochter.	10 "
14. De Bode met goede tijding.	15 "
15. Jansje Allan.	15 "
16. Zonderlinge tusschenkomst; der Voorzienigheid.	07 "
17. Levensbericht van Amelia Gale.	10 "
18. Sara Hill, de leerling van de Zondagschool.	15 "
19. De Geschiedenis van Mary Smith.	12½ "
20. De Dorps-Predikant.	10 "
21. De Waarheid en uitwerkselen van het Evangelie.	10 "
22. Kracht des Geloofs, bij treffende beproeving.	10 "
25. Herman de Houthakker.	12½ "
24. De laatste uren van John Cowper.	10 "
25. Het einde van den tijd.	10 "
26. Wat God bewaart, is wel bewaard.	15 "
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen? Wat behoort gij te worden?	10 "
28. De Weerhaan van het Kasteel.	12½ "